

**KONFERENSEN OM ANSLUTNING
TILL EUROPEISKA UNIONEN
– MONTENEGRO –**

**Bryssel den 15 december 2025
(OR. en)**

AD 22/25

LIMITE

CONF-ME 9

ANSLUTNINGSDOKUMENT

Ärende: EUROPEISKA UNIONENS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT
– Kapitel 11: Jordbruk och landsbygdsutveckling

EUROPEISKA UNIONENS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT

Förhandlingskapitel 11: Jordbruk och landsbygdsutveckling

Denna Europeiska unionens ståndpunkt bygger på unionens allmänna ståndpunkt inför anslutningskonferensen med Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2/12) och är avhängig av de förhandlingsprinciper som godkänts i denna, särskilt följande:

- Synpunkter som framförs av någon av parterna om ett kapitel i förhandlingarna ska inte på något sätt föregripa ställningstagandet i fråga om andra kapitel.
- Överenskommelser eller delöverenskommelser som uppnås under förhandlingarna om kapitel som ska behandlas successivt får inte betraktas som slutgiltiga förrän en övergripande överenskommelse har nåtts.
- De krav som anges i punkterna 24, 28, 41 och 44 i förhandlingsramen.

EU uppmanar Montenegro att fortsätta anpassningen till EU:s regelverk och att säkerställa dess faktiska genomförande samt kontrollen av dess efterlevnad senast vid tidpunkten för anslutningen, särskilt i fråga om operationaliseringen av det utbetalande organet och det integrerade administrations- och kontrollsystemet, och att före anslutningen utarbeta politiska riktlinjer och instrument som så nära som möjligt överensstämmer med EU:s, och noterar att ytterligare regelverk kan komma att träda i kraft före anslutningen.

EU noterar att Montenegro i sina förhandlingspositioner AD 2/16 CONF-ME 2 och AD 19/25 CONF-ME 6 godtar regelverket inom kapitel 11 i dess gällande form per den 1 september 2025 och att landet förklarar att det kommer att vara redo att genomföra det senast dagen för anslutningen till EU och samtidigt lägger fram ett antal framställningar om övergångsåtgärder och undantag.

EU framhåller att en korrekt användning, kontroll, övervakning och utvärdering av EU:s bistånd under föranslutningsperioden kommer att vara en central indikator på Montenegros förmåga att genomföra regelverket om finansiell kontroll i anslutning till detta förhandlingskapitel.

Som ett generellt svar på Montenegros begäran om övergångsperioder erinrar EU om sin allmänna förhandlingsståndpunkt att övergångsarrangemang ska utgöra undantagsfall, vara begränsade i tid och omfattning och åtföljas av en plan som innehåller klart angivna etapper för att tillämpa regelverket. De får inte medföra ändringar av EU:s regler eller politik, störa tillämpningen av dessa eller medföra betydande snedvridning av konkurrensen.

EU anser att det i anslutningsakten bör föreskrivas att rådet genom beslut med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet får företa sådana Anpassningar av bestämmelserna i anslutningsakten som rör den gemensamma jordbrukspolitiken som kan bli nödvändiga till följd av ändringar i unionsreglerna. Sådana Anpassningar kan komma att göras redan före anslutningen.

EU anser att det i anslutningsakten bör föreskrivas den rättsliga grund som är nödvändig för att övergångsbestämmelser ska kunna antas på de villkor som anges nedan.

När det krävs övergångsåtgärder för att underlätta övergången från den nuvarande ordningen i Montenegro till den som följer av tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken enligt villkoren i jordbruksavsnitten i anslutningsakten, ska sådana bestämmelser antas av kommissionen i enlighet med det relevanta kommittéförfarandet. Det bör vara möjligt att anta sådana bestämmelser inom tre år efter dagen för anslutningen och tillämpningen av dessa ska begränsas till denna period. Det bör dock föreskrivas att rådet genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet får förlänga denna period.

Om övergångsbestämmelserna avser tillämpningen av sådana rättsakter avseende den gemensamma jordbrukspolitiken som inte anges i anslutningsakten, och som krävs till följd av anslutningen, ska de före dagen för anslutningen antas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen eller, om de avser rättsakter som ursprungligen antagits av kommissionen, av kommissionen i enlighet med de förfaranden som krävs för antagande av rättsakterna i fråga.

Det mesta av regelverket på området jordbruk och landsbygdsutveckling gäller direkt från och med anslutningen och behöver därför inte införlivas med nationell lagstiftning. EU betonar dock att det är av yttersta vikt att Montenegro förmår genomföra och tillämpa regelverket. För att visa att Montenegro vid anslutningen smidigt genomför den gemensamma jordbrukspolitiken måste landet i tillräckligt god tid före anslutningen visa att det i administrativt hänseende finns en förmåga att effektivt genomföra och tillämpa regelverket. EU manar Montenegro att fortsätta sina ansträngningar för att fullt ut genomföra och tillämpa regelverket inom kapitel 11 på ett sätt som säkerställer dess ändamålsenliga och effektiva tillämpning med starka skyddsåtgärder mot korruption. Mot denna bakgrund kommer EU att noga övervaka framstegen med genomförandet, särskilt genomförandeplanen för inrättandet av det utbetalande organet och det integrerade administrations- och kontrollsystemet, i enlighet med den åtföljande tidsplan som Montenegro lämnat.

Övergripande frågor

EU noterar att Montenegro fortsatte att anpassa sin lagstiftning till EU:s regelverk, bland annat genom att den 31 juli 2025 anta lagen om genomförande av åtgärder inom jordbrukspolitiken, politiken för landsbygdsutveckling och fiskeripolitiken som fastställer det utbetalande organets rättsliga status, mandat och organisationsstruktur.

Lagen om jordbruk och landsbygdsutveckling är den rättsliga grunden för Montenegros jordbrukspolitik. Den reglerar alla frågor som rör jordbrukspolitikens utveckling och mål, inbegripet stöd till sektorn och dess villkor, register och förteckningar. EU noterar att ändringar av lagen för att ytterligare anpassa den till EU:s regelverk planeras att antas före utgången av 2025.

EU noterar att Montenegro kommer att ha ett utbetalande organ för jordbruk, landsbygdsutveckling och fiske och har antagit en förordning om dess interna struktur och yrkesklassificeringar. Sex regionala kontor planeras, varav ett redan är i drift.

EU noterar vidare att Montenegro har antagit en genomförandeplan för inrättandet av det utbetalande organet och av ett integrerat administrations- och kontrollsystem i enlighet med avslutningsriktmärkena i EU:s gemensamma ståndpunkt (AD 27/16 CONF-ME 13).

EU noterar att Montenegro planerar att senast vid anslutningen ha ett fullt fungerande utbetalande organ och ett integrerat administrations- och kontrollsystem. I genomförandeplanen har Montenegro utarbetat en detaljerad strategi som tydligt beskriver alla uppgifter och verksamheter som ska genomföras och slutföras under perioden fram till anslutningen. Denna plan stöds av landets fasta åtagande att kontinuerligt stärka sin administrativa kapacitet, med tydligt definierade budgetbehov. EU kommer att övervaka de åtgärder som Montenegro vidtar för att följa genomförandeplanen och respektera dess tidsplan.

EU noterar att delar av det integrerade administrations- och kontrollsystemet har inrättats. Systemet kräver ytterligare uppgraderingar och nya delar för att fullständig anpassning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 ska uppnås. Montenegros system för identifiering av jordbruksskiften, som började utvecklas 2018, håller på att vidareutvecklas med en uppgradering på gång och förvärv av nya digitala ortofotokartor för hela territoriet. EU erinrar om att ett arealövervakningssystem kommer att inrättas vid anslutningen i enlighet med genomförandeplanen.

EU lovordar Montenegros framsteg med genomförandet av EU:s instrument för föranslutningsstöd för landsbygdsutveckling (Ipard), som har funnits i landet sedan 2018, och uppmanar Montenegro att bygga vidare på detta för att säkerställa den administrativa kapacitet som krävs för att genomföra EU:s landsbygdsutvecklingspolitik vid anslutningen. EU betonar att ett fullständigt genomförande av EU:s krav på detta område och kontrollkapacitet är en förutsättning för att de åtgärder för landsbygdsutveckling som berättigar till EU-stöd vid anslutningen ska kunna tillämpas.

EU noterar också att Montenegro har visat tillräckliga framsteg när det gäller att inrätta det utbetalande organet och det integrerade administrations- och kontrollsystemet, inbegripet systemet för identifiering av jordbruksskiften, och att Montenegro är fullt engagerat i att uppfylla alla steg för att säkerställa att det utbetalande organet och det integrerade administrations- och fungerar fullt ut senast vid anslutningen. EU förväntar sig att Montenegro fortsätter sina ansträngningar för att säkerställa att förvaltnings- och kontrollsystemen för utgifter enligt den gemensamma jordbrukspolitiken fungerar fullt ut senast vid tidpunkten för Montenegros anslutning till EU så att betalningarna endast når rättmätiga stödmottagare.

EU noterar att unionen noga kommer att övervaka Montenegros framsteg i detta avseende under den kommande perioden och att den kan komma att föreslå lämpliga skyddsbestämmelser som ska införas i anslutningsfördraget i syfte att skydda EU:s finansiella intressen.

EU noterar att Montenegro bekräftar att landet inte förväntar sig några svårigheter med tillämpningen av systemet för delad förvaltning och inte heller med att uppfylla EU:s krav vad beträffar offentlig lagring och budgetdisciplin.

EU noterar de upplysningar som Montenegro lämnat när det gäller **informationssystemet för jordbruksföretagens hållbarhet (ISJH)**. Lagstiftningen kommer att fortsätta att uppdateras för att anpassa den till förordning (EU) 2023/2674 och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/2746. EU noterar att ministeriet för jordbruk, skogsbruk och vattenförvaltning, genom sin avdelning för ekonomisk analys och marknaden, ansvarar för ISJH-systemet och att insamlingen av uppgifter utförs av rådgivningsorganen. EU noterar att vidareutvecklingen av systemet kommer att fortsätta, inbegripet när det gäller dess utvidgning till att omfatta miljörelaterade och sociala uppgifter i linje med EU:s regelverk.

EU noterar informationen från Montenegro om genomförandet av **handelsmekanismer och marknadsförvaltningsåtgärder** enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013. EU noterar att regelverket för dessa åtgärder kommer att gälla för Montenegro från och med dagen för landets anslutning till EU och understryker vikten av att Montenegro säkerställer att landet har de administrativa strukturer som krävs för att genomföra och kontrollera efterlevnaden av regelverket på detta område.

EU understryker att Montenegro förväntas anpassa sig till EU:s regelverk om den jordbruksbaserade livsmedelskedjan så att landet senast vid anslutningen fullt ut har införlivat direktiv (EU) 2019/633 om otillbörliga handelsmetoder i sin nationella lagstiftning. För detta krävs att man antar lagstiftning som säkerställer åtminstone direktivets minimiskyddsnivå för leverantörer och att man utser en eller flera behöriga tillsynsmyndigheter med de befogenheter som anges i direktivet, dvs. att ta emot och utreda klagomål (inbegripet under konfidentialitet), agera på eget initiativ, kräva in uppgifter, genomföra inspektioner, beordra att överträdelser ska upphöra och ålägga effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. Montenegro bör också säkerställa samarbete med andra relevanta EU-myndigheter i EU-medlemsstaterna för att genomföra direktivet om otillbörliga handelsmetoder, bedriva informationsverksamhet för leverantörer och köpare och införa arrangemang för övervakning och rapportering så att ramen är fullt operativ den första dagen av medlemskapet.

EU noterar Montenegros begäran om rätt att vidta **skyddsåtgärder** vid allvarliga snedvridningar av marknaden som skulle kunna inträffa efter anslutningen till EU. EU anser att denna fråga bör behandlas på ett sätt liknande det som tillämpades vid 2013 års utvidgning (artikel 37 i anslutningsakten för Kroatien).

EU noterar att Montenegro kommer att fastställa den rättsliga grunden för tillämpningen av reglerna om **statligt stöd** inom jordbruket och systemet för rapportering av statligt stöd till Europeiska kommissionen, i linje med EU:s regelverk senast vid anslutningsdagen. EU betonar att alla åtgärder avseende statligt stöd på jordbruksområdet måste anpassas till regelverket vid anslutningen.

EU noterar Montenegros begäran om att under en övergångsperiod på tre år från och med dagen för anslutningen till EU kunna fortsätta att bevilja sådant stöd som var i kraft före anslutningen enligt bestämmelserna om befintligt stöd i den mening som avses i artikel 108.1 i EUF-fördraget.

Montenegro har identifierat två statliga stödordningar för produktion av obehandlad mjölk och för bearbetning av mjölk på gården.

För att vid anslutningen kunna klassificera stöd som befintligt stöd enligt artikel 1 b i rådets förordning (EU) 2015/1589 och få en översikt över allt statligt stöd som är tillämpligt i Montenegro anser EU att det i anslutningsakten bör föreskrivas att Montenegro före anslutningsdagen ska överlämna detaljerad information om alla statliga stödåtgärder som ska anses utgöra befintligt stöd. EU anser också att följande särskilda klausul bör införas i anslutningsaktens jordbrukskapitel om de stöd som omfattas av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.

Utan att det påverkar de förfaranden avseende befintligt stöd som anges i artikel 108 i EUF-fördraget ska stödordningar och individuellt stöd som beviljas för verksamhet med anknytning till produktion, bearbetning eller försäljning av produkter som tas upp i bilaga I till EUF-fördraget, med undantag av fiskeriprodukter och därav framställda produkter, som införts i en ny medlemsstat före anslutningen och som fortfarande gäller efter detta datum, betraktas som befintligt stöd enligt artikel 108.1 i EUF-fördraget på följande villkor:

- Stödåtgärderna ska meddelas kommissionen före anslutningsdagen. Meddelandet ska innehålla information om den rättsliga grunden för varje åtgärd.
- Befintliga stödåtgärder och planer på att bevilja eller ändra stöd som har meddelats kommissionen före anslutningen ska anses ha meddelats på anslutningsdagen. Kommissionen ska offentliggöra en förteckning över sådant stöd.
- Dessa stödåtgärder ska betraktas som ”befintligt” stöd enligt artikel 108.1 i EUF-fördraget till och med utgången av det tredje året efter anslutningsdagen.

Montenegro ska vid behov ändra dessa stödåtgärder så att de senast vid utgången av det tredje året efter anslutningsdagen överensstämmer med de riktlinjer som tillämpas av kommissionen. Efter den tidpunkten ska allt stöd som finns vara oförenligt med dessa riktlinjer betraktas som nytt stöd.

EU noterar att kommissionen, på grundval av artikel 108 i EUF-fördraget, fortlöpande ska granska alla stödprogram som förekommer i medlemsstaterna och när som helst kan lämna förslag till lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller den inre marknadens funktion. Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som förekommer inte är förenligt med den inre marknaden eller missbrukas, ska den besluta att staten i fråga ska upphäva eller ändra stödåtgärderna inom en viss tidsfrist. Om staten inte rättar sig efter kommissionens beslut kommer ärendet att hänskjutas direkt till Europeiska unionens domstol.

EU noterar att frågan om **lager av jordbruksprodukter** som finns i Montenegro vid anslutningen måste behandlas ur två olika synpunkter, nämligen

- EU:s övertagande av offentliga lager och
- behandlingen av lager som omsätts fritt, särskilt när dessa lager överstiger nivån för normala övergångslager.

EU noterar också att liksom vid tidigare anslutningar bör nationella säkerhetslager inte beaktas i detta sammanhang, eftersom man förmodar att de kan komma att bevaras efter anslutningen.

EU anser att offentliga lager som innehas vid anslutningen och är ett resultat av Montenegros politik för marknadsstöd bör övertas av EU till ett värde som beräknas med tillämpning av artikel 3.1 e i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 906/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utgifter för offentlig intervention. Montenegros offentliga lager bör endast vara stödberättigande om offentlig intervention sker i EU för produkten i fråga vid tidpunkten för anslutning och dessa lager uppfyller tillämpliga EU-krav för intervention.

EU anser att Montenegro för alla lager i landet (såväl privata som offentliga) som omsätts fritt vid anslutningen och överstiger den nivå som kan anses utgöra normala övergångslager bör göras betalningsskyldigt till EU:s budget. Avgiftsbeloppet ska fastställas till en nivå som avspeglar kostnaderna för överskottslagrets följder för marknaderna för jordbruksprodukter. EU anser dessutom att nivån på överskottslager bör fastställas för varje produkt med hänsyn till produkternas och de berörda marknadernas särdrag samt den EU-lagstiftning som är tillämplig på produkten i fråga. EU anser att kommissionen bör bemyndigas att genomföra och tillämpa de arrangemang som anges ovan.

När det gäller **spekulationsaffärer** framhåller EU att eventuella marknadsstörningar på grund av omläggning av handeln till följd av missbruk av skilda handelsvillkor före och efter anslutningen bör bemötas genom att man iakttar försiktighet och vidtar lämpliga åtgärder, helst före anslutningen.

EU anser att denna fråga bör behandlas genom att det införs särskilda bestämmelser om övergångsåtgärder särskilt om regler för import- och exporttransaktioner som pågår vid tidpunkten för anslutningen och för beskattning av innehavare av överskottslager eller, om så är lämpligt, liknande övergångsåtgärder som antagits för vissa sektorer.

Den gemensamma jordbrukspolitiken – interventionstyper (direktstöd, sektorsspecifika interventioner, landsbygdsutveckling)

EU noterar Montenegros begäran om finansieringsramen för direktstöd.

EU understryker att Montenegros anslag **för direktstöd, sektorsspecifika interventioner och landsbygdsutveckling** kommer att ingå i de övergripande budgetinslagen för Montenegro och kommer att behandlas i kapitel 33 i EU:s regelverk, med möjlighet till ytterligare övergångsbestämmelser om det anses nödvändigt.

EU noterar att Montenegro förväntar sig att EU:s årliga ekonomiska stöd för vissa interventionstyper som ska tilldelas i enlighet med artikel 88.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115, och bilaga VII till samma förordning, beräknas på grundval av uppgifter 2014–2024 avseende följande:

- a) Det område som registrerades som vinodlingar i LIPS-systemet på dagen för Montenegros anslutning till EU.
- b) Uppgifter från jordbruksräkningen 2024 om vinodlingsarealer med druvsorter för vinframställning.
- c) Vinframställningen per regleringsår.

EU understryker att Montenegros anslag **för sektorsspecifika interventioner inom vinsektorn** kommer att ingå i de övergripande budgetinslagen för Montenegro och behandlas i kapitel 33 i EU:s regelverk.

EU noterar Montenegros begäran om en övergångsperiod för att uppnå den minimiandel av det totala bidraget från Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) som anslås till system för klimatet, miljön och djurskydd enligt artikel 31 i förordning (EU) 2021/2115, med en föreslagen tidsplan för gradvis ökning enligt följande:

- 10 % under anslutningsåret.
- 15 % ett år efter anslutningen.
- 20 % två år efter anslutningen.
- 25 % tre år efter anslutningen.

EU anser att denna begäran kan godtas men understryker att det slutliga genomförandet vid Montenegros anslutning kan komma att ses över på grundval av resultatet av diskussionen om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027.

EU noterar Montenegros begäran om en övergångsperiod för genomförandet av artikel 96 i förordning (EU) 2021/2115 när det gäller den högsta nivån på 13 % för kopplat inkomststöd, med en möjlighet att tilldela upp till 30 % av det totala beloppet under tre år från och med dagen för anslutningen.

EU anser att denna begäran kan godtas men understryker att det slutliga genomförandet vid Montenegros anslutning kan komma att ses över på grundval av resultatet av diskussionen om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027.

EU noterar Montenegros begäran om att den lägsta andelen av det totala bidraget från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) till **Leader** ska vara 3 % i stället för 5 % enligt artikel 92 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2115 av den 17 december 2013.

EU anser att denna begäran kan godtas men understryker att det slutliga genomförandet vid Montenegros anslutning kan komma att ses över på grundval av resultatet av diskussionen om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027.

EU noterar Montenegros begäran om övergångsperioder för att gradvis införa reglerna om grundvillkor i enlighet med artiklarna 12 och 13 i förordning (EU) 2021/2115 när det gäller de föreskrivna verksamhetskraven (SMR 1, 2, 3 och 4) och normer för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC 2 och 8) i bilaga III vad gäller de krav som jordbrukare måste uppfylla för att få rätt till direktstöd i linje med villkorlighetsreglerna enligt följande tidsplan:

- Krav enligt GAEC 2 (skydd av våt- och torvmark), ett år från och med anslutningsdagen.
- Krav enligt GAEC 8 (minsta andel jordbruksareal som avsatts för icke-produktiva områden eller element), ett år från och med anslutningsdagen.
- Krav enligt SMR 1, 2, 3 och 4 (miljö och klimatförändringar i samband med vatten, biologisk mångfald och landskap), tre år från och med anslutningsdagen, trots anpassningen till de skyldigheter enligt EU:s regelverk som hänför sig till de berörda förordningarna.

EU anser att principen för denna infasning kan godtas eftersom den skulle underlätta införandet av villkorlighet i Montenegro och den begärda övergångsperioden inte överstiger tre år. EU understryker att det slutliga genomförandet vid Montenegros anslutning kan komma att ses över på grundval av resultatet av diskussionen om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027.

EU noterar Montenegros begäran om att utse **områden med naturliga (och andra särskilda) begränsningar** på landets territorium på grundval av en studie från 2017 av områden med naturliga begränsningar inom jordbruk och beräkningsmetoder (*Study of Areas with Natural Constraints in Agriculture and Calculation Design (Preparation of Calculation)*).

EU anser att denna begäran kan godtas.

Den samlade marknadsordningen

EU noterar att Montenegro visar fortsatta framsteg med anpassningen av sin lagstiftning till regelverket om den samlade marknadsordningen inom alla sektorer, däribland vin, olivolja, honung och handelsnormer. Inom vinsektorn håller ett elektroniskt vinodlingsregister i enlighet med artikel 145 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 på att färdigställas, och framsteg har gjorts när det gäller certifieringen av viner enligt systemet för skyddad ursprungsbeteckning (SUG) och skyddad geografisk beteckning (SGB). Framsteg har gjorts när det gäller att förbättra prissrapporteringen och handelsmekanismerna, och EU noterar att Montenegro fortsätter att ytterligare anpassa sin lagstiftning på andra områden, t.ex. producentorganisationer och branschorganisationer, skolprogrammet och klassificering av slaktkroppar. EU betonar vikten av att uppnå fullständig anpassning till förordning (EU) nr 1308/2013 senast vid anslutningen och att säkerställa den administrativa kapaciteten för dess genomförande och tillämpning.

EU noterar att Montenegro från och med anslutningen kommer att ha möjlighet att utnyttja EU-finansiering för skolprogrammet, som syftar till att förbättra distributionen av jordbruksprodukter och barns matvanor.

EU noterar Montenegros begäran om införande av en produkt som kallas **”kajmak”** i del III i bilaga VII till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013. EU anser att begäran kan godtas.

EU noterar Montenegros begäran om att få införa landets **vinodlingsområden** i tillägg I till bilaga VII till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013. EU betonar att klassificeringen i EU:s vinodlingsregioner bör fastställas på grundval av objektiva uppgifter och kriterier före anslutningen i syfte att garantera de montenegrinska vinproducenternas rättssäkerhet när det gäller verksamhet med berikning och avsyning.

EU konstaterar att Montenegro för vart och ett av sina huvudsakliga vinodlingsområden har lagt fram detaljerade kartor med fullständiga klimatologiska uppgifter, genomsnittstemperatur per månad, eventuella bioklimatiska tecken, vinodlingens höjd över havet, dess latitud, mustens sockerhalt och surhetsgrad samt minsta naturliga alkoholstyrka under minst en tioårsperiod. Begäran bygger på en objektiv, vetenskapligt väletablerad bedömning av zonindelningen av geografiska vinodlingsområden med beaktande av mark, klimat och andra faktorer som är förknippade med begreppet ”terroir” såsom mark, klimat, landskap, biologisk mångfald och dessas samverkan med tillämpade metoder för vinodling och vinframställning.

EU noterar att Montenegros begäran om att få införa landets vinodlingsområden i tillägg I till bilaga VII till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 på grundval av informationen från Montenegro, kan godtas enligt följande:

Vinodlingszon B:

- i Montenegro: vinarealerna i Nudo-regionen.

Vinodlingszon CII:

– i Montenegro, vinarealerna i följande underregioner:

i regionen Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi.

I regionen Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.

EU understryker att tillägg I till bilaga VII till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 endast innehåller en förteckning över vinodlingszoner i medlemsstater där kommersiell vinproduktion sker.

EU noterar förteckningen över **druvsorter** som klassificerats av Montenegro för tillämpningen av artiklarna 81 och 120.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013. Enligt artikel 50.1 g i kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/273 ska medlemsstaterna till kommissionen anmäla de druvsorter som berörs av tillämpningen av artiklarna 81 och 120.2 b i förordning (EU) nr 1308/2013. I enlighet med artikel 51.2 i förordning (EU) 2018/273 ska kommissionen offentliggöra förteckningen över druvsorter som klassificerats av Montenegro.

EU noterar Montenegros avsikt att söka skydd för följande **traditionella uttryck för viner** med skyddad ursprungsbeteckning eller skyddad geografisk beteckning i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/33 och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/34.

- ”arhivsko vino” (årgångsvin)
- ”rezervisano” (reserva, dvs. kvalitetsvin med längre lagring)
- ”probirna berba” (selektiv skörd)

EU uppmanar Montenegro att till kommissionen lämna in en ansökan om skydd av de traditionella uttryck som uppfyller villkoren i kapitel III i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/33, i enlighet med artikel 21 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/34.

EU noterar att Montenegro förväntar sig att ändringar görs i bilaga IV till kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/33 vad gäller namnet på staten i linje med ändringen av Montenegros status som stat den 21 maj 2006.

Kvalitetspolitik

EU noterar att Montenegro fortsätter att ytterligare anpassa sin lagstiftning till regelverket på detta område. EU noterar också att Montenegro har antagit nationella regler för registrering av namn som ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar eller garanterade traditionella specialiteter eller frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter. För närvarande är 12 jordbruksnamn skyddade på nationell nivå. Det nationella certifieringsorganet Monteorganica ackrediterades i maj 2024 i enlighet med standarden MEST EN ISO/IEC 17065:2020. Montenegro kommer att fortsätta att eftersträva fullständig överensstämmelse och ytterligare stärkning av efterlevnaden och kontrollerna när det gäller skydd av geografiska beteckningar.

EU noterar Montenegros begäran om att få inkludera de **ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar** som skyddas inom vinsektorn i enlighet med Montenegros nationella förfarande samt att registreras i Europeiska kommissionens elektroniska register (e-Ambrosia) i enlighet med artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 enligt följande: SGB "Crnogorski Basen Skadarskog jezera". SUB "Crmnica". SUB "delregionen Podgorički". SUB "Bjelopavlići". SUB "Riječka Nahija". SUB "Katunska Nahija". SUB "Kuči". SUB "Piperi". SGB "Crnogorsko primorje". SUB "Ulcinj". SUB "Boka Kotorska". SUB "Bar-Budva" och SUB "Nudo".

EU begär att registreringsprocessen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 slutförs.

EU uppmanar Montenegro att lämna in ansökningar om registrering av ovannämnda namn på ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar för vin som redan är skyddade i Montenegro som skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143. Montenegro får lämna in ansökningar i enlighet med artikel 14.2 senast på anslutningsdagen.

EU noterar att Montenegro före anslutningen kommer att klargöra vilka traditionella termer som ska användas för de olika skyddade ursprungsbeteckningarna.

EU betonar att i enlighet med förfarandet i artikel 92 i förordning (EU) 2024/1143 får det nationella skydd för geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar som gäller vid Montenegros anslutning till EU fortsätta att gälla i tolv månader från och med den dagen. Senast 12 månader efter dagen för anslutningen till EU får Montenegro lämna in dessa nationellt skyddade geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för registrering på EU-nivå. Om en ansökan om registrering vidarebefordras till kommissionen före utgången av ovannämnda period ska det nationella skyddet upphöra den dag då beslutet om registrering fattas (eller, om ansökan avslås, till dess att alla rättsmedel har uttömts). Om ett namn inte är registrerat på unionsnivå ska konsekvensen av ett sådant nationellt skydd vara Montenegros eget ansvar. EU understryker att Montenegro från och med anslutningen till EU måste säkra skyddet av geografiska beteckningar, ursprungsbeteckningar och garanterade traditionella specialiteter som är registrerade på unionsnivå.

Ekologiskt jordbruk

EU noterar att Montenegro ytterligare har anpassat sin lagstiftning till regelverket på området ekologiskt jordbruk och anpassat den till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848. Monteorganica utför kontroll och certifiering inom ekologiskt jordbruk i enlighet med kraven i standarden MEST EN ISO/IEC 17065: 2020. Dessutom har två laboratorier ackrediterats för att utföra analyser för ekologisk produktion. EU understryker vikten av att Montenegro vid anslutningen till EU har ett effektivt kontrollsystem för ekologiskt jordbruk, vilket inbegriper tillsyn genom en behörig myndighet.

* * *

Mot bakgrund av ovanstående överväganden konstaterar EU att detta kapitel för närvarande inte kräver några ytterligare förhandlingar.

EU betonar att särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt att övervaka alla specifika frågor som anges ovan för att säkerställa en ytterligare förstärkning av Montenegros administrativa kapacitet och dess förmåga att genomföra och tillämpa regelverket inom detta kapitel, särskilt när det gäller det utbetalande organet, IACS, den samlade marknadsordningen och alla interventioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken. EU understryker vikten av den kontinuerliga och varaktiga ansträngning som måste göras för att nå fullständig överensstämmelse senast vid tidpunkten för anslutning. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt kopplingarna mellan föreliggande kapitel och andra förhandlingskapitel. Det är först i ett senare skede av förhandlingarna som det kan göras en slutlig bedömning av överensstämmelsen mellan Montenegros lagstiftning och regelverket samt av landets genomförandekapacitet. Utöver all den information som EU kan kräva inför förhandlingarna om detta kapitel, och som ska lämnas till konferensen, uppmanar EU Montenegro att regelbundet förse stabiliserings- och associeringsrådet med detaljerad skriftlig information om framstegen med genomförandet av EU:s regelverk.

Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden kommer EU vid behov att återkomma till detta kapitel vid en lämplig tidpunkt.

EU noterar att Montenegro i sina förhandlingspositioner AD 2/16 CONF-ME 2 och AD 19/25 CONF-ME 6 godtar regelverket inom kapitel 11 i dess gällande form per den 1 september 2025. EU noterar vidare att Montenegro förklarar att man kommer att fortsätta anpassningen till EU:s regelverk och att man kommer att vara redo att genomföra det senast dagen för anslutning till Europeiska unionen och lägger samtidigt fram ett antal framställningar om övergångsåtgärder och undantag.

Vidare erinrar EU om att dess regelverk kan komma att kompletteras när det gäller detta kapitel mellan den 1 september 2025 och datumet för anslutning.

**UTKAST – LAGSTIFTNINGSÄNDRINGAR MED ANLEDNING AV EUROPEISKA
UNIONENS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT**

**Akt om villkoren för Republiken Montenegros anslutning och om anpassning av fördraget om
Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om
upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen**

ARTIKEL [XX]

På förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet får rådet med kvalificerad majoritet besluta om de anpassningar av bestämmelserna i denna akt om den gemensamma jordbrukspolitiken som ändringar i unionslagstiftningen, inbegripet antagande av nya regler, kan motivera. Sådana anpassningar får göras före dagen för anslutningen.

ARTIKEL [XX]

Om det krävs övergångsbestämmelser för att underlätta övergången från den nuvarande ordningen i Montenegro till den som följer av tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken enligt villkoren i denna akt, ska sådana bestämmelser antas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 229.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007¹ jämförd med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter² eller det relevanta förfarande som fastställs i den tillämpliga lagstiftningen. De övergångsbestämmelser som avses i denna artikel får antas inom tre år efter anslutningen, och tillämpningen ska begränsas till denna period. Rådet får dock förlänga denna period genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet.

¹ EUT L 347, 20.12.2013, s. 671.

² EUT L 55, 28.2.2011, s. 13.

De övergångsbestämmelser som avses i första stycket får vid behov också antas före anslutningsdagen. Sådana bestämmelser ska antas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen eller, om de avser instrument som ursprungligen antogs av kommissionen, av kommissionen i enlighet med det förfarande som krävs för antagande av instrumenten i fråga.

Förteckning enligt artikel [xx] i anslutningsakten: anpassningar till institutionernas rättsakter

[X.] JORDBRUK

32013R1308: **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013** av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

a) Bilaga VII ska ändras på följande sätt:

a) I Del III, punkt 2, ska följande läggas till:

”xvii) kajmak.”.

b) Tillägg I ska ändras på följande sätt:

i) Följande ska läggas till i punkt 2:

”i) i Montenegro: vinarealerna i Nudo-regionen.”.

ii) Följande ska läggas till i punkt 4:

”h) i Montenegro, vinarealerna i följande underregioner:

- i regionen Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi;
- I regionen Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.”.

32021R2115: **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115** av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (EUT L 435, 6.12.2021, s. 1).

a) I artikel 92 ska följande punkt läggas till:

”3. När det gäller Montenegro, ska minst 3 % av det totala Ejflu-bidraget till den strategiska GJP-planen enligt bilaga XI reserveras för Leader.

För hela perioden för Montenegros strategiska GJP-plan får de totala Ejflu-utgifterna för annan landsbygdsutveckling än för Leader, enligt vad som fastställts i finansieringsplanen i enlighet med artikel 112.2 a, inte överstiga 97 % av det totala Ejflu-bidraget till den strategiska GJP-planen enligt bilaga XI. När det finansiella taket har godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 118 eller artikel 119 ska det utgöra ett finansiellt tak som fastställs i unionsrätten.”

b) I artikel 96.2 ska följande stycke läggas till:

”För Montenegro ska det för de tre första ansökningsåren efter anslutningen * begränsas till högst 30 % av det belopp som anges för Montenegro i bilaga IX.”

** beroende på det exakta anslutningsdatumet kommer ansökningsåren att behöva definieras i den slutliga texten.*

c) I artikel 97 ska följande punkt läggas till:

”1a. Genom undantag från punkt 1 ska följande procentandel av de anslag som anges i bilaga IX för Montenegro reserveras för de miljösystem som avses i avdelning III kapitel II avsnitt 2 underavsnitt 4:

- minst 10 % av anslaget för kalenderåret för Montenegros anslutning
- minst 15 % av anslaget för det första kalenderåret efter kalenderåret för Montenegros anslutning
- minst 20 % av anslaget för det andra kalenderåret efter kalenderåret för Montenegros anslutning. ”.

d) I artikel 118.1 ska följande stycke läggas till:

” Montenegro ska till kommissionen lämna in ett förslag till strategisk GJP-plan med det innehåll som avses i artikel 107 senast den [dd mm åå].”.

e) Bilaga III ska ändras på följande sätt:

a) I posten för GAEC 2 ska följande fotnot läggas till:

”1a Montenegro får i sin strategiska GJP-plan föreskriva att denna GAEC-norm endast kommer att vara tillämplig från och med ansökningsåret * efter anslutningsåret. I så fall ska Montenegro visa att förseningen är nödvändig för att inrätta förvaltningssystemet i enlighet med en detaljerad planering. ”.

b) I posterna för ”SMR 1”, ”SMR 2”, ”SMR 3” och SMR 4 ”ska följande fotnot läggas till:

”1a Montenegro får i sin strategiska GJP-plan ange att detta föreskrivna verksamhetskrav endast kommer att vara tillämpligt från och med det tredje ansökningsåret * efter anslutningsåret. I så fall ska Montenegro visa att förseningen är nödvändig för att inrätta förvaltningssystemet i enlighet med en detaljerad planering. ”.

c) I posten för GAEC 8 ska följande fotnot läggas till:

”1a Montenegro får i sin strategiska GJP-plan föreskriva att denna GAEC-norm endast kommer att vara tillämplig från och med ansökningsåret * efter anslutningsåret. I så fall ska Montenegro visa att förseningen är nödvändig för att inrätta förvaltningssystemet i enlighet med en detaljerad planering. ”.

** beroende på det exakta anslutningsdatumet kommer ansökningsåret att behöva definieras i den slutliga texten.*

Förteckning enligt artikel [XX] i anslutningsakten: andra permanenta bestämmelser

[X.] JORDBRUK

a) Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, tredje delen avdelning III, Jordbruk och fiskeri

1. Offentliga lager som innehas vid Montenegros anslutning och är ett resultat av landets politik för marknadsstöd ska övertas av unionen till ett värde som beräknas med tillämpning av artikel 3.1 e i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 906/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utgifter för offentlig intervention³. Dessa lager ska tas över endast under förutsättning att offentlig intervention tillämpas i unionen för de berörda produkterna vid anslutningen och att lagren uppfyller kraven för unionens intervention.
2. För alla lager, oaktat om de är privata eller offentliga, som omsätts fritt i Montenegro vid anslutningen och som överstiger den nivå som kan anses utgöra normala övergångslager ska Montenegro göras betalningsskyldigt till EU:s budget.

Avgiftsbeloppet ska fastställas till en nivå som avspeglar kostnaderna för överskottslagrets följder för marknaderna för jordbruksprodukter.

Nivån på överskottslagret bör fastställas för varje produkt med hänsyn till produkternas och de berörda marknadernas särdrag och den EU-lagstiftning som är tillämplig på produkten i fråga.

³ EUT L 255, 28.8.2014, s. 1 och EUT L 347, 20.12.2013, s. 549.

3. De lager som avses i punkt 1 ska räknas av från den mängd som överskrider ett normalt övergångslager.
4. Kommissionen ska genomföra och tillämpa de arrangemang som skisseras i punkterna 1–3 i enlighet med förfarandet i artikel 103 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 av den 2 december 2021 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken⁴ eller, i förekommande fall, i enlighet med de förfaranden som avses i artiklarna 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007⁵ eller det relevanta kommittéförfarande som fastställs i tillämplig lagstiftning.

b) **Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, tredje delen, avdelning VII kapitel 1, Konkurrensregler**

Utan att det påverkar de förfaranden avseende befintligt stöd som fastställs i artikel 108 i EUF-fördraget ska stödordningar och individuellt stöd som beviljas för verksamhet med anknytning till produktion av och handel med produkter som tas upp i bilaga I till EUF-fördraget, med undantag av fiskeriprodukter och därav framställda produkter, som införts i en ny medlemsstat före anslutningen och som fortfarande gäller efter detta datum, betraktas som befintligt stöd i den mening som avses i artikel 108.1 i EUF-fördraget på följande villkor:

- Stödåtgärderna ska meddelas kommissionen före anslutningsdagen. Meddelandet ska innehålla information om den rättsliga grunden för varje åtgärd. Befintliga stödåtgärder och planer på att bevilja eller ändra stöd som har meddelats kommissionen före anslutningen ska anses ha meddelats på anslutningsdagen. Kommissionen ska offentliggöra en förteckning över sådant stöd.

⁴ EUT L 435, 6.12.2021, s. 187.

⁵ EUT L 347, 20.12.2013, s. 671.

Stödåtgärderna ska betraktas som ”befintligt” stöd i den mening som avses i artikel 108.1 i EUF-fördraget under tre år räknat från och med anslutningsdagen.

Montenegro ska vid behov ändra dessa stödåtgärder så att de senast vid utgången av det tredje året efter anslutningsdagen överensstämmer med de riktlinjer som tillämpas av kommissionen. Efter den tidpunkten ska allt stöd som befins vara oförenligt med dessa riktlinjer betraktas som nytt stöd.

BILAGA []

Förteckning enligt artikel [] i anslutningsakten: övergångsbestämmelser

[X.] JORDBRUK

32024R1143: **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143** av den 11 april 2024 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/787 och (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012 (EUT L, 2024/1143, 23.4.2024, s. 66).

I artikel 92 ska följande punkt läggas till:

- ”3. För en ny anslutande medlemsstat ska det nationella skydd av geografiska beteckningar som gäller på dagen för dess anslutning upphöra den [ett år efter anslutningsaktens ikraftträdande].

Fram till den dag som avses i första stycket får den nya anslutande medlemsstaten, utan att tillämpa artikel 10 i denna förordning, till kommissionen lämna in ansökningar om registrering av alla geografiska beteckningar som redan skyddas enligt nationell lagstiftning.

Om en ansökan som avses i andra stycket lämnas in till kommissionen ska det nationella skyddet upphöra den dag då ett beslut om registrering enligt artikel 21 i denna förordning fattas. Om ansökan om registrering avslås ska det nationella skyddet fortsätta att gälla, i förekommande fall, till dess att alla rättsmedel har uttömts.

Om ett namn, efter att det förfarande som avses i detta stycke slutförts, inte registreras enligt denna förordning ska den berörda medlemsstaten bära hela ansvaret för följderna av ett sådant nationellt skydd. Efter det att det nationella skyddet har upphört ska den berörda medlemsstaten, i förekommande fall, utan dröjsmål begära att registreringen av motsvarande geografisk beteckning i den internationella byråns internationella register upphävs.”

32019R1753: **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1753** av den 23 oktober 2019 om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar (EUT L 271, 24.10.2019, s. 1).

Följande artikel ska läggas till:

Artikel 11a

Övergångsbestämmelser för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar med ursprung i nya anslutande medlemsstater som är medlemmar i Genèveakten

- ”1. Medlemsstater som har anslutit sig till unionen efter att ha anslutit sig till Genèveakten ska utse kommissionen eller Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet, i deras respektive egenskap, till den enda behöriga myndighet som avses i artikel 3 i Genèveakten.
2. För varje ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som har sitt ursprung i en medlemsstat enligt punkt 1 och är registrerad i det internationella registret, för en produkt som omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EU) 2024/1143 eller förordning (EU) 2023/2411, men inte skyddas enligt någon av de förordningarna, ska den berörda medlemsstaten, på begäran av en fysisk eller juridisk person som avses i artikel 5.2 ii) i Genèveakten, eller en förmånstagare enligt definitionen i artikel 1 xvii) i Genèveakten, eller på eget initiativ, välja att begära antingen

- a) registrering av ursprungsbeteckningen eller den geografiska beteckningen enligt den berörda förordningen eller
- b) avregistrering av ursprungsbeteckningen eller den geografiska beteckningen i det internationella registret.

Den berörda medlemsstaten ska meddela kommissionen om det val som avses i första stycket och inlämna respektive begäran senast den ... [ett år efter det att anslutningsakten har trätt i kraft].

I de fall som avses i första stycket a ska ansökan om registrering avse en skyddad ursprungsbeteckning eller en skyddad geografisk beteckning som är identisk med den ursprungsbeteckning eller geografiska beteckning som är registrerad i det internationella registret.

Om ingen ansökan om registrering lämnas in inom tidsfristen eller om ansökan om registrering enligt den tillämpliga förordningen avslås och de därmed sammanhängande administrativa och rättsliga möjligheterna till prövning har uttömts, ska den berörda medlemsstaten utan dröjsmål begära att registreringen av ursprungsbeteckningen eller den geografiska beteckningen i det internationella registret upphävs. ”
